По конфіскаті — другий наклад.

Ч. 72 (10.455). Львів, середа 1. квітня 1925. Почтову належитість оплачено гуртом. Рік XLIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів. Ринок 10. II. пов.

Конто почт. щад. 143.322.

Адреса для телеграм: „Діло" Львів.

Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·20 зл.

ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к. Румунії 150 леїв, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. Зміна адреси 1 зол.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 17 СОТ.

Свято культури.

З нагоди відкриття гебрейського університету в Палестині.

День 1. квітня 1925 р. стане не тільки великим в історії жидівського народу але й переломовим в історії жидівської національної культури. Не сотні а дві тисячі літ пройшло з того часу як Єрусалим перестав бути осередком жидівського життя. Жиди остали народом без території, розсипані більшими чи меншими масами по всій земній кулі. Багато було таких, що усумнилися в тому, чи вони взагалі можуть стати колинебудь одною нацією в новочасному розумінню. Організація та консолідація жидівства була важка та находила непоборимі труднощі саме в тій розсіяности. Вона з природи річи мусіла набути універсальний а в політичному розумінню то й міждержавний характер.

Велика ідея відродження жидівської нації, яку поставив собі за ціль сіонізм, найшла податний грунт серед розпорошених по всьому світі жидівських мас. Не тільки завдяки політичній констеляції, не тільки завдяки інтересам великодержав, але перш за все завдяки великій енергії та праці сіонізму прийшов для Жидів день 1. квітня 1925 р. Не так давно, не перед сотнями а тільки перед десятками літ зродився сіонізм а до чого нині дійшов? Безтериторіяльний народ починає ревіндикувати свої історичні права до власної території, починає інтензивно будувати свою національну державу. Гебрейський університет на єрусалимській оливній горі це не тільки тріюмф відроджуючоїся старожидівської культури, але також свято і загальнолюдської культури.

На нашій не своїй галицькій землі мабуть не буде ні одної української душі, яка читаючи отсі стрічки, не повела би бодай далекої аналогії між тим, що діється в Єрусалимі, а тим, що діється в нас. Жиди — безтериторіяльна нація дістають назад втрачену перед тисячами літ територію, будують свою державу, відроджують свою культуру. Гебрейський університет в Єрусалимі дістає народ, що користає з усіх університетів світа. Університет на давно завмерлій мові не для практичних життєвих потреб а для великої ідеї відродження старезної культури. На єрусалимський університет не поїде ні один Жид на те, щоби на ньому здобувати патент для соціяльного забезпечення для життя. На це є всі університети світа, з яких користають Жиди.

В. М.

Віра в добру волю Німеччини.

Ще одно анґлійське розяснення.

Остання промова в англійськім парляменті міністра закордонних справ Чемберлена, принесла зі собою розяснення щодо становища Англії в европейській політиці, якого мало хто сподівався, дарма, що в ньому не було ні одного слова нового. Видко, що численні щирі розмови англійського дипльомата в чотирі очі на чужині не дозволяли йому на таку атмосферу щирости, яку найшов у присутности кількасот послів рідного парляменту.

Нарешті впало це важке слово, яке англійська дипльоматія силкувалась передати численними нотами, заявами, проєктами і відповідями на несвоєчасні мирові пляни Ліги Націй. Це слово звучить: Англія не може заявитись за однобічним, спільним пактом з Францією та Бельгією зверненим проти Німеччини. Англія не хоче в ніякому разі женевського нежиттєздатного протоколу, ні англьо-французько-бельгійського пакту в межах цього протоколу. Чемберлен признав, що англійська політика в останніх літах була хитка та незясована. Треба було часу, щоби вона могла відмежуватись від похибок минулого, до яких сама нераз прикладала руку. І нині настав цей мент. Вперше за останніх пять літ, по стільки повторених заявах про спільну союзницьку солідарність скріплену воєнною кровю, англійський уряд недвозначно заявляє, що не може нести далі на собі повного тягару союзницької солідарности.

Цею заявою Англія не зриває останніх ниток своєї симпатії з Францією і не вважає її нарушенням прийнятих на себе обовязків. „Признаємо — казав Чемберлен — що Франція відчуває сильну потребу забезпеки, що вона має право сподіятись з цього боку від нас підмоги і що наш інтерес та обовязок наказують нам дати їй цю забезпеку". Дві держави розходяться лише щодо розуміння засобів та шляхів до неї. Англія відмежовує інтереси західних держав від політики европейського Сходу. Інтерес західних держав зосереджений на берегах Рейну і Англія хоче стояти на його сторожі.

Але вона вірить у те, що Франція відкидає принціпіяльно: у добру волю Німеччини дійти до ладу зі своїми сусідами. Це є вже справа не доказів, а просто безпосередного довіря. Всі минулі історичні докази не вистачають інколи для передбачення шляхів майбутньої політики. Німеччина готова підписати пакт з інтересованими державами щодо ситуації на Рейні; він міг би забезпечити виконання статтей 42 і 43. Версальського договору, щодо деміліторизації рейнських територій; анальогічні договори могла би Німеччина підписати з иншими сумежними державами. Чемберлен не є цеї гадки, що підписання такого пакту мало би осмілити Німеччину до ревізії Версальського договору.

Не треба додавати, що загроза такої ревізії, у формі вічної воєнної небезпеки, істнуватиме завсіди, як довго не настануть уповні нормальні обставини.

Англія стоїть на тому, що коли являється якнебудь нагода постепенного здійснення миру, тоді треба з неї користати. Такою нагодою є нинішні німецькі пропозиції. Дуже характеристичне є те, що заки ще Німеччина ввійшла до Ліги Націй — Англія заявляє недвозначно про необхідність порозуміння з Німеччиною. Переговори, які вже почались, належатимуть до найважніших моментів мирної боротьби за утревалення миру по великій війні.

Red. czas. „Dilo" we Lwowie. Pr. 228|25 W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny, jako Trybunał prasowy we Lwowie orzekł na wniosek Prokuratury Państwowej, że treść czasopisma „Dilo" Nr. 67 (10.444) z dnia 26. III. 1925 r. w artykułach pod tytułem: 1) „Szkilnyj plebiscyt" w ustępach od słów: Kurator Sobiński zumysne... do końca artykułu. 2) „Ukraińskyj uniwersytet u Prazi prezyd. Massarykowi" w ustępie między słowami takym sposobom zawiera znamiona zbrodni z § 65 a) ust. kar. uznał dokonaną w dniu 25. marca 1924 r. konfiskatę za usprawiedliwioną i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl §. 493. p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w §. 21. ust. druk. z 17. grudnia 1862 Dz. p. p. Nr. 6. ex 1863. t. j. zarządzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 Zł. P. Lwów dnia 27. marca 1925.

Sawa

Всеукраїнська Академія Наук в 1924 р.

Дня 11. березня відбулося прилюдне святочне засідання Всеукраїнської Академії Наук, посвячене оглядові академічного життя за минулий 1924 рік. Звіт робив Неодмінний Секретар Академії академік А. Кримський.

Академія поділяється на три відділи: історично-фільософічних наук, фізико-математичних і соціяльних наук. У першому відділі зосереджено всі ті галузі знання, що мають на меті дослідження українського народу (історія, історія мови та письменства, етнографія, археольогія, мистецтво, історична географія). Поруч з цим розробляються й загальні історично-фільософічні науки.

Відділ фізико-математичний звертає особливу увагу на розвиток прикладних наук, а тому поруч з основною класою наук математичних та природничих на ньому зорганізовано класу прикладного природознавства.

Відділ соціяльних наук розпадається на дві класи—наук юридичних і наук економічних.

Опріч установ, що належать до відділів, при Академії є установи загального значіння: Всенародня Бібліотека з філією у Винниці, Центральний Архів, Музей Мистецтва і інші.

Кожний відділ має свої видання, як періодичні, так і окремих праць.

На чолі Академії стоять: Спільне засідання всіх академиків, президент і президія, а для справ господарських—управа.

Організаційна й наукова робота Академії почалася з кінця 1918 р. і розгорнулася широко в першім піврічі 1919 р., але лише за останні два роки наукова робота провадиться більш-менш в сприятливих умовах.

Звіт за історично-фільософічний відділ зробив академік С. Єфремів. При відділі працює три наукових товариства: Нестора Літописця, Історично-Літературне та Тов. дослідників української історії, письменства й мови. Найблизчі завдання цих товариств—популяризація тих наукових здобутків, які позначилися в сфері гуманітарних наук, а українознавства зокрема.

Через важкі умови друку, своє завдання вони сповняють устними доповідями на прилюдних засіданнях. Таких доповідів було за минулий рік 125. Але не ці товариства, а комісії відділу є тими лябораторіями, в яких розробляються ті або инші наукові завдання. Ці комісії такі: для складання словника живої мови, Інститут української наукової мови, комісії для складання спеціяльних словників, комісії етнографічна, археольогічна, історична і багато инших. Відділ має свої органи — „Записки“, „Україна“ й видає серію окремих наукових праць під заг. „Збірник історично-фільольогічного відділу“.

Звіт за фізико-математичний відділ здавав проф. К. Симінський. Діяльність цього відділу направлена на дослідження природніх багатств України і розроблення питань про їх використання. Тут є катедри: чистої математики, прикладної математики математичної фізики, комісія експериментальної біольогії й генетики, зоольогічний кабінет і секція, ботанічний кабінет і секція та багато инших установ.

При відділі виходять такі органи: Записки ф. м. відділу, праці ф. м. відділу, Українські геольогічні Вісти, Український Зоольогічний Журнал, Ботанічний Журнал. За браком коштів видавнича діяльність відділу дуже невелика й десятої частини потреби не задовольняє.

Звіт про роботу соціяльно-економічного відділу робив академік М. Птуха. Перша класа відділу (економічна) досліджує суспільне життя з боку його матеріяльного змісту, юридична класа розробляє теорію та історію права. При відділі працює кілька товариств. Праці друкуються у „Записках“, а також в окремих неперіодичних виданнях.

По звіті Управи Академії, академік М. Вобдий виголосив академічну промову на тему „Розвиток продукційних сил України“. (Б. 15. III. 1925.)

Держава і церква.

Промова посла С. Хруцького на пленумі сойму з дня 24. березня ц. р. з нагоди ратифікації конкордату.

Суперництво уніятської і православної церкви. — Жертва Ватикану — Целібат — удар в інтелігенцію. — Рим і Польща на спільнім шляху. — Інтерпретація конституції. — Офензива проти українського народу.

(Покінчення.)

Уніятська церква, переставши бути помічним знаряддям латинського костела, почала ,ставати окремою національною церквою, яку можна було називати українсько-католицькою замісць первісної назви греко-католицької. Уніятська церква не лише зміцнила свою апостольську силу. Ніхто краще від неї не міг би нести католицької місії на Схід, головно у теперішній момент, коли український нарід на Великій Україні силкується створити свою національну, автокефальну церкву, відокремлену від московської і коли на Україні ведеться боротьба між ними. Перед українським народом, який головною метою у теперішніх умовинах уважає зєдинення своїх земель, виринуло зовсім природно й завдання уніфікації в царині віри. Невідомо, якби скінчилась розвязка цісї проблеми. Нині з повною обєктивністю можна ствердити, що конкордат між Річипосполитою і Апостольською Столицею значно обнизив дані уніятської церкви у спорі з православною церквою за вплив над народом.

Конкордат відбирає грецько католицькому обрядові його місію і передає її латинському обрядові. І в цьому треба добачати жертву складену Ватиканом, бо апостольська сила латинського костела ніколи не зможе дорівняти такій самій потенції греко-католицької церкви. Конкордат ідейно перекреслює Унію і ставиться до її церкви, мов мачуха. Передаючи пропаганду католицької віри від нині латинському костелові, конкордат згідно з цим принціпом творить на українських землях 5 римсько-католицьких дієцезій, а ледве 3 греко-католицькі, дотеперішні, задержує. Таким робом одна римсько-католицька дієцезія припадає пересічно на 750 тисячів душ, а одна греко-католицька на подвійне число вірних.

Кажучи про матеріяльне забезпечення духовенства, Конкордат ні слівцем не зраджує журби св. Отця про жонате уніятське духовенство. А цього природно слід було сподіватись. (*Голос: Адже св. Отець не є жонатий!*). Таким робом конкордат підпирає ідею целібату. Можна ставитись до целібату з двох ріжних становищ: з погляду інтересів самої церкви і вважати його корисним або ні. Та нема сумніву, що з національного погляду є він дуже шкідливий для українського народу, тому, що позбавляє його, так сказати, джерела його інтелігенції. Целібат є ударом спрямованим рукою ворога в інтелігенцію українського народу. Тому підмога, яку дає целібатові конкордат, є вельми характеристична. Ватикан іде в данім випадку на руку тим, що хотіли би обезсилити український нарід і позбавити його інтелігенції, маючи на меті польнізацію.

Таку саму мету поширювання польонізації має також поручена латинському костелові місія серед іновірців. Я вже казав, що від тої заміни Ватикан програє і без сумніву це з його боку жертва. На чию користь? На користь ідеольогії п. Ст. Грабського, — тому, що латинський костел і лише він єдиний може бути знаряддям польонізації. Що з цього, що менше іновірців навернеться до св. Отця, завдяки латинському костелові, ніж могло би їх навернутись завдяки греко-католицькому? За те ці навернені віруючі стануть Поляками. П. Ст. Грабскі знає добре, що на частині українських земель, серед найтемніших елементів нашого народу, панує ще хибний погляд, буцімто приналежність національна є тотожня з приналежністю до якогось віроісповідання. На жаль, ще надто багато людей гадає, що бути католиком це значить бути Поляком, — і на цьому праві польські партії збудували свої польонізаційні обрахунки. З цією метою конкордат піддержує виключно латинський костел і мов мачуха ставиться до греко-католицької церкви, тому, що вона не сповнивши надій її творців, стала захистом української національности.

Завдяки цій своїй прикметі греко-католицька церква стала неприємною для п. Ст. Грабского, і це почування зміг він перелити в Апостольську Столицю. У цьому перемога вже не польської держави, а державної ідеольогії п. Ст. Грабского і його партії. Таким самим здобутком, виключно п. Грабского треба вважати і ту статтю конкордату, де сказано про додаткову мову до богослужень та проповідей. Уже тепер конференція єпископів рішатиме цю справу — і чи можна сумніватись, що ніяку иншу мову, крім польської, не допустять до богослужень та проповідей? Білоруська мова вже не буде, як доси, лунати під склепінням католицького костела: „Ad maiorem Poloniae gloriam“. І тут знову, як в инших випадках, бачимо деяку жертву римо-католицького костела. Чимже розяснити цю жертвенність Риму висловлену в конкордаті і що в заміну за це одержить римо-католицький костел?

Рим на протязі своєї тисячелітньої історії завсіди прямував до того, щоби коли не держати у своїх руках крім духового меча ще й світський меч, то бодай користуватись ним: мати когось, хто на службі костела дер-

М. ВОЗНЯК.

18)

Шевченко й княжна Репніна.

Яскравий румянець покрив щоки Віри — Березовський засміявся сміло — й гострий ніж пройшов душу Віри та сльози, що їх вона не бажала скрити, стали в очах — Софія страждала, бачучи, що її подруга виставлена на сцену, й поспішно сказала, дивлячися з обуренням на Язикова: „Не дивно, що Віра не своя, вона так утомилася від учорашнього вечора, що сливе певно можна сказати, що її сьогодні болить голова“. Віра, що її опамятала Софія, поглянула на неї з вдячністю та сказала: Так, я дуже втомилася. Чи не позволите, говорила вона далі, звертаючися до дам, покористуватися гарною погодою й погуляти в парку: у вересні не можна легковажити гарними днями. Й усі встали та пішли за Вірою. — Ви у нас обідаєте, сказала вона до Ольги, що сміючися й маніруючися, відійшла від Березовського й підійшла до Віри. Так, але зараз по обіді мама хоче їхати і я маю намір за вашим дозволом доконати пірвання. — Серце віщун; Віра зрозуміла, про що йде мова, але вдаючи, вона сказала: яке? Скажіть щиро, відповіла Ольга, ви не будете на мене гніватися? Не думаю... що ви моглиб забрати, чим би я так дорожила? Не що, а кого. Кого? до мене тут ніхто не належить, послідовно я не маю права дати вам дозволу на пірвання, яке ви задумали. — О як же ви хитро спекуєтеся: ви мене зрозуміли!... а в тім ми обійдемо: й без вашого дозволу, бо слово пірвання означає самовільне ділання; а так, Олексію Олексієвичу, закричала вона до Березовського, ви ідете з нами... й відвашшися, вітрогонка увільнила Віру від непонємного почування мати побіч себе незносну її особу... Вона злушила всі гіркі почування, викликані в неї розмовою з Ольгою. Й знову з вимушеною веселістю говорила про дрібниці з иншими гуляючими. Вертаючися додому, Віра спішила до своєї кімнати, але Ольга й тут її переслідувала та, вбігши слідом за нею, вона просила дозволу вбратися до обіду в неї, бо буцімто її сестра й мати займають місце та всі дзеркала; Віра згодилася й знову була примушена відложити розбір свого серця до відповіднійшої нагоди. Задзвонили на обід; Віра була весела, люба, балакуча з дамами, — лиш тільки вернулася до вітальні, як рідня Ольги почала прощатися, Ольга обняла Віру дуже гаряче, може тому, що при всій своїй короткозорости вона зрозуміла, що спричинила їй невдоволення, і її поцілунок виявляв певного роду вдячність і триюмф. Березовський, що був так незносно веселий увесь день, підійшов до Віри; в його очах відбивалося розкаяття й ніжність: — він стиснув їй руку й пішов за Ольгою уже не з виглядом зарозумілого чепуруна, а з виною примушености... Але й по їх відїзді Віра не була свобідною, Язиков іще зоставався, він підійшов до неї й почав обмовляти тих, котрі щойно тільки вийшли з вітальні. Не можна було не сміятися, говорив він, із дурноти матери Ольги Петрівни, котра не бачить, що під її носом донька її терпить дуже ласкаво зальоти бідного поета, що ніколи не може бути для неї партією. Тому, що вона не варта його, сказала Віра з гіркою усмішкою. Вона його не варта? відповів Язиков: помилуйте... Вона графиня, вона багата, гарна, а він, що в нім?... Що в нім? Геній, доброта, висока душа, він увесь поезія! — І, змилуйтеся; припустім, що дійсно він має ці прикмети, вони все таки не вистарчають, щоб позволити йому й подумати шукати руки Ольги Петрівни, що належить до вищого круга. Лишім цей безкорисний спір, сказала Віра з обуренням я з вами ніколи не згоджуся, щоби стан і гроші ставити вище від генія й душевної благородности. Та й бідкаємося ми даремне, ніколи Березовський і не думав про Ольгу Петрівну й вона також далека від усякого ніжного почування до нього; — вона кокетка, він мущина, й усі ви, ласкаві панове, й поети й прозаїки, попадаєте в сіти, заставлені на вашу гонорність. Олексій Олексієвич дуже щасливий, що має таку розумну й тверду заступницю, замітив Язиков, із двозначною усмішкою, — скажіть мені, чи ви берете труд оборонити і його хиби? Я хиб не бороню, але можу їх вибачити, коли вони не походять від злого й зіпсованого серця, сказала Віра, й бліді уста її задріжали з обурення. — Я не входжу в такі моральні подробиці, від злого чи від доброго серця походять хиби, а тільки сумніваюся, щоб розумна й вихована жінка вибачувала пянство, відповів сухо та злобно Язиков. — Віра страшно страждала, одначе вона не хотіла перервати розмови, доведеної з наміром до обмови; вона уважалаб легкодушністю замовкати тоді, як иними нападами старалися захитати її добрий настрій до Березовського, й вона постановила гаряче, благородно збивати речі Язикова, мало дбаючи про те, яку виведе він із того думку про її почування до Березовського. — Хто говорить про пянство, сказала вона з удаваним спокоєм? Я — й не без наміру; я називаю цю гидку ваду тому, що ваш улюбленець — поет віддає їй не менше від наших простих селян. Це справжня брехня, ласкавий пане, кликнула Віра. Я Березовського знаю краще від вас, він у нас прожив довгий час і ніколи ніхто його не бачив у понижуючім положенні, про яке ви говорите

(Продовження буде.)

...ні його. Ватикан відчув і зрозумів добре, що польська держава, в яку входять території з 50 проц. непольського населення, прямуватиме завсіди до того, щоби злити на завсіди ці землі з корінною Польщею, бо без цих земель не може існувати великодержавна Польща. Отже Рим ствердив, що його шлях спільний з Польщею і що її „державна рація“ йде по лінії інтересів Ватикану. Головно відповідає інтересам Риму ідеольогія п. Грабского. Рим завсіди був практичний і волів прикладати реальні засоби впливу, ніж методи ідеалістично-духового характеру. Рим є пересвідчений, що польська держава всіма засобами підтримуватиме і надалі католицький костел, як це робила й досі, і одночасно переслідуватиме всі інші віроісповідання, які могли би стати його суперником. Рим має добрі очі і добре бачив, як недружно ставились до грекокатолицької церкви за те, що вона стала захистом української національности.

Далі бачив Рим, як супроти його відвічного суперника: православної церкви поставилась відроджена Польща. А саме: спершу польська лівиця, будучи при владі, постаралась позбавити православну церкву матеріяльних засобів усього її майна, а далі правиця та центр при владі відобрали цій церкві сотки святинь і позбавили її свободи і внутрішнього самозарядування, роблячи її вповні залежною від світської влади. Правда, що на пероні цієї політики ворожої православній церкві могла би стати конституція, яка каже про рівноправність усіх церков і релігійних звязків, але інтерпретувати конституцію можна як кому до вподоби. І ось ми чули вже раз у конституційній комісії, а вдруге в комісії земельних реформ цікаве розяснення теви про рівноправність костелів та церков.

Центро-праві партії, основуючись на тім, що згідно з текстом конституції католицький костел займає головне місце між рівноуправненими, вже не признають цілого принципу рівноправности — отже ані конституція, ні ніщо инше не стане на перепоні костелові, щоби він зайняв головне становище в державі. Римський костел зміцнить своє становище, основуючись на тім, що інтерес польської держави не є суперечний бодай з його власним інтересом. Що торкається місії на Сході, то як довго там панує большевизм, ця справа не є актуальною і тому на разі не передбачує послуг греко-католицької церкви. Теперішня ситуація каже опертись на Польщі і йти по лінії її інтересів. Тому Рим, практичний а не ідеалістичний у методах своєї пропаганди, охотно йде немов на жертву і готов утотожнювати свої інтереси з інтересами польської держави.

Ресумуючи все те, що я сказав, стверджую, що конкордат ідентифікує інтереси Апостольської Столиці з інтересами польської держави і інтересами польської правиці. Чи має це значити, що польська держава, чи пак: польська реакція, спільно з римо-католицьким костелом буде вести офензиву проти українського народу, з метою польонізації? Для українського народу нинішний конкордат є шкідливий і ми, як єдині представники цього народу, не в силі його прийняти.

В імені Українського Клюбу та Білоруського заявляю, що ці клюби голосуватимуть проти конкордату.

По процесі „бассарабівців“.

Мала саля львівського карного суду була в суботу (28. березня) видовищем нецікавої, але за те вельми трагічної події. Того дня після тритижневої німої розправи винесено важкий присуд над 10 обвинуваченими за „шпіонажу в користь Німеччини і Совітів“. Була це одна з найнудніщих і найменше змістових по суті розправ, хоч так важко заваготіла на життю десяти молодих і схорованих людей. Не збуджувала вона цікавости ані в громадянстві, ані навіть в колах „компетентних чинників“, хоч обвинувачених суджено за дуже важкі злочини.

Громадянство не проявляло цікавости до розправи Коваленка і тов. ме тому, немов би воно не інтересувалося долею підсудних, а тому, що вже наздалегідь був відомий вислід процесу.

Карієра одного авантюриста.

(До історії моркотунівщини).

II.*)

В серпні 1918 р. зовсім несподівано для Скоропадського звився в Києві Моркотун. Не можна сказати, щоби поява Моркотуна була особливо приємна для нового гетьмана, бо це йому нагадувало і коротний час його „французької орієнтації“ і льожу, де головою був той самий Моркотун. Але Моркотун представився Скоропадському не як колишній шеф льожі, а як „висланець французької дипльоматії“. Були це часи, коли на овиді вже видніла поразка Центральних Держав і Скоропадський слушно турбувався відношенням до нього з боку Антанти. Характер цього відношення був недвозначний і зводився до погляду як на „німецького жандарма в Україні“. Зрозуміло, як приємно було Скоропадському побачити „таємного висланця Антанти“, а що приємне — в те віриш. Повірив і Скоропадський, що Моркотун дійсно надісланий „навязати контакт“ з гетьманом. Та і як можна було перевірити обставини, при яких прибув Моркотун, коли гетьманська дипльоматія не мала жадних звязків з країнами Антанти, де цілковито бойкотували Скоропадського?

Моркотун стає особистим секретарем Скоропадського. Ця посада з одного боку хоронила Моркотуна перед німецькою контррозвідкою у Києві, а з другого запевнила йому найтісніші взаємини зі Скоропадським. Для широких українських громадсько-політичних кол поява Моркотуна пройшла цілком непомітною, так, що вони і не знали добре про його існування, не будучи втаємниченими в справи масонської льожі. Шантажуючи своєю „місією“ Моркотун зумів відновити діяльність льожі і причинився до звільнення саме тоді заарештованого Петлюри.

В листопаді 1918 р. не без участи Моркотуна Скоропадський оголосив свій знаменитий акт про федерацію**). Бодай Моркотун оповідав, що це він зре... грамоту про федерацію і що в н... переховується чернолик грамоти. Я... що перевірити це важко й тільки са... Скоропадський міг би вияснити цю справу.

Здавалося, що таке тісне співробітництво з гетьманом мусілоб дорого обійтись Моркотунові, коли до Києва ввійшла Директорія, але врятувала його знов таки льожа. В той час, як політичний відділ Осадного корпусу розшукував Моркотуна, він спокійно переховувався в помешканні одного старшини, близького до Петлюри, під пашпортом турецького громадянина, який свідомо видав йому тодішній посол у Києві Мухтар-бей. Мало того. Потайки від уряду й решти членів Директорії Петлюра висилає Моркотуна „з надзвичайними і найширшими уповноваженнями“ до Парижа „задля пропаганди в масонських колах“.

Петлюра був твердо переконаний ... велику ролю Моркотуна у паризьк... масонстві, в тимчасом Моркотун ... не був у Парижі і його імя було т... солютно невідоме.

Делегація У. Н. Р. в Парижі, не ... в курсі всіх тих містерій і нічого ... ючи про Моркотуна (тим більше, що ... котун не відкрив їй характеру своїх повновласть), поставилася до нього з ... кою резервою; всі моркотунівські з... дістати посаду в делегації пок... Делегації Сидоренко впарто відмовля... співпрацівникам ... справи М...туна в масонських організаціях, де ... не знали про Україну і де він міг ... повну волю своєї — делікатно висловлю...чись, фантазії. Отже виходило з його..., що Україна покрита могутньою м...ською організацією, якої основником ... вою є, річ ясна, Моркотун. Нараз ... обірвалося. В льожі і в „молодій Ук...“ був один член, М. Шумицький, який ... по виїзді Моркотуна переконати Пет... що Моркотун нічого не зробить у ... жі, а треба післати його. І ось Петлюр... дом за Моркотуном висилає Шумиц... зі ще більшими „надзвичайними упов...женнями“, ніби то для контролі Мор... на. Не всілли в паризьких масон... колах визнатися у характері першого ... сланця українського масонства“, як з... ся другий з новими даними і огол... першого (Моркотуна) не більше не м... як містифікатором і самозванцем. Мо... тун в свою чергу доводив, що Шу... кий по приході Німців до Києва прац... в німецькій контррозвідці й антанти... „виключений мною з льожі“. Стався ... ний скандал: то не тільки для двох „... новажених“ а для всієї українськ... ви. Ось так ганебно почався перший ... цуський контакт відродженої Укр... французьким масонством.

Шумицький виїхав в Камінець, дон... Петлюрі „зрадницьку ролю Моркотуна“ ... раз в жовтні місяці 1919 р. повернув... Парижа зі спеціяльним наказом Пет... про оголошення Моркотуна поза зак... і про заборону всім місіям У. Н. Р. ... з Моркотуном якісь зносини. І ось ... тоді — не треба забувати цього — ... настьєя діяльність Моркотуна на ... мірку. Не будь цього „оголошення ... законом“, імя Моркотуна так і ще ... як і инших добродіїв, що підшивалис... української революції. Ображений ... котун кидається в обійми Росіян, які ... вають його „жертвою самостійн...“. Старий Бурцев, який ціле життя пров... в шукуванні провокаторів російських ... волюційних партій, відчув глибоку с... тію до Моркотуна і помістив в своїм ... еописі „La cause commune“ його „отв... го листа“ до Петлюри, в якому ... оголошені були відомости про масон... льожу, що стояла на ґрунті федерац... те, чому Петлюра „зрадив“. Чи треб... дати, який це був удар для тодішн... представництва У. Н. Р. в Парижі?

Ілько Борщ...

*) Див. „Діло“ чч. 61 і 62.

**) Питання про обставини, при яких Скоропадський оголосив акт федерації, досить складне і я обговорюю його в иншому місці. Не входячи тут в оцінку особистих симпатій Скоропадського, можна лише ствердити, що абсолютно здезорієнтований в політичній міжнародній ситу...ації, Скоропадський повірив „своїй пар... що „Антанта вимагає федерації“. В ... свости ні антанські посли в Яссах ... робленої російськими чорносотенцями ... французькі військові кола в Саль... (джерела інформації посла Україн... Держави О. Шульгина, — див. „Хліб... іна“ 1920 ч. 1.) не були компе... в тому, чого хоче Антанта, які, до ... кажучи, в той час і сама ще не ... яку прийняти лінію відносно бувшої ... ської імперії. Невидані досі матеріа... дістались в моє розпорядження, св... про те, що з погляду тодішньої ди... матичної ситуації акт Скоропадс... про злуку з Московщиною не був ... необхідний, як про це запевняв він ... пізнійші оборонці гетьманщини. До ... питання сподіваюся повернути. —

ВІДГУКИ ДНЯ.

PRIMA ...

Gazzètion Vinto.

Слідами Столипіна.

Інтерпеляція посла Сергія Хруцького і тов. до панів міністрів внутрішніх справ і справедливости в справі конфіскати „Діла", українського щоденника у Львові.

Українська преса на цілій території Речипосполитої підлягає систематичному переслідуванню. Істнують часописи, для котрих буквально немає дня без конфіскати. До таких часописів належить львівське „Діло", найстарший український щоденник, який виходить вже 43. рік, і який підлягає безпереривним шиканам централь-них властей. Оце маємо новий доказ, як далеко посувається львівська прокуратура в легковаженні принципу свободи преси. Львівська прокуратура в цілости сконфіскувала вступну статтю в 58. ч. української газети „Діло" у Львові з дня 15. березня 1925 р. п. н. „Слідами Столипіна", в якій то статті стверджено на підставі низки фактів безправні надужиття польських адміністраційних і шкільних властей, звернені проти українського громадянства, яке змагає лише до виконування обовязку, наложеного на нього відомим кресовим шкільним законом. Ця стаття звучить:

„Слідами Столипіна".*)

Живемо в демократичній польській республиці. Переживаємо часи польської республиканської конституції. Пережили ми вже народини воєвідської автономії, пережили поронення законів про мову і ввійшли в стадію переживання шкільного законодавства.

Та є республики і... республики! В польській республиці ухвалюють багато законів, але ті закони так сильно прикріплені до паперових скрижалів, що не можуть ніяк війти в саме життя. Вони спочивають, заживають постійного мира, а життя пливе поза ними і не звертає на них ніякої уваги.

Те, що діється тепер на українських землях зі шкільним плебісцитом можна прирівняти хіба зі столипінськими часами в царській Росії. Там теж ухвалювалися думою всякі законопроекти. Але там одно було краще. Коли Столипін не хотів піддати якоїсь справи під обради думи (особливо другої), то розпускав її на кілька днів і в той час публікував закони без неї за „височайшим" підписом і з „височайшого повеленія". Звичайно і таких законів у практиці ніколи не виконував. Суди перемінив він в знаряддя міністерства внутрішніх справ, яке знов було одною великою централею політичної поліції. Часи Столипіна саме і тим замітні, що ніякого чиновника на всій території російської імперії не обовязували закони а таємні циркуляри, про ніяку законність тих часів говорити не приходиться, бо розпаношилася в них провокація, надужиття та каригідна злочинність самої влади.

Через те початок упадку російської імперії датується з часів Столипіна. Мабуть до нині благословлять його в душі всі російські революціонери а з окрема большевики за те, що створив своїм кількалітнім правлінням таку прекрасну базу для революції.

В Польщі всі закони ухвалює сойм, але до законів видають міністри ще т. зв. виконавчі розпорядки а попри те ще й окремі інструкції для органів влади. Та на тому не кінець. Бо до всіх законів, розпорядків та обіжників приходить ще власне „widzimisię" кожного провінціонального старости чи інспектора чи навіть дрібного урядничини. Вони, ці низи, нераз перекреслюють не тільки всі закони, виконавчі розпорядки, але й конституцію. Їхня воля перемінюється густо часто у велику самоволю. І це діється в польській республиці мабуть тому, що свободу совісти, вчинків та слова слід віднести саме до всіх польських урядників, тільки не до громадян.

Перейдімо до фактів! Факти, звязані з реалізацією шкільного закону є такі яскраві, такі обурюючі, дають так багато матеріялу для посіву роздрження серед українських широких мас, вони такі вимовні, що подібних їм важко знайти в історії навіть найбільше чорносотенних царських режимів.

Громадські уряди, ідентичні з назвними сільськими комісарями, відмовляються від легалізування підписів на деклараціях, ігноруючи закон і виконавчий розпорядок до нього. На питання, чому це роблять? — слідує відповідь: „бо такий наказ видало староство". — Державна поліція конфіскує декларації, пояснюючу закон брошуру, переводить ревізії, арештує людей (Тисьмениця), та робить доходження в тому напрямі, хто їх бунтує до таких протидержавних вчинків як підготовка декларації. Метою тих доходжень стероризувати населення. Шкільні інспектори вимагають окремої декларації від кожного селянина (Перемишль), або відкидають декларації за назву український, або вимагають підписів легалізованих у нотаря. Є й такі, що уладжуються ще краще. Вони їдуть у повіт а їхні урядники заявляють сторонам, що справа декларацій є приватною справою інспектора. Наші селяне відходять домів з непринятими деклараціями. Ще инші інспектори вимагають стемплів на деклараціях (Рудки).

Польські організації народові зі свого боку роблять все можливе, щоби не дати змоги українському батькові добиватися для своєї дитини рідної школи. Під їх впливом вмішуються до справи такі установи як повітові ради, що вимагають від війтів ломання шкільного закону та виконавчого розпорядку до нього (Чортків). Під впливом тихже організацій народових деякі польські вчителі та вчительки дають Українцям вже готові декларації за польською школою, або підписують на них навіть малолітних. Під тим самим впливом деякі нотарі Поляки теж не хочуть легалізувати підписів.

Що це таке діється? На що ухвалюють закони в польській республиці? Того стану не можна пояснити безсиллям влади, бо в неї все є сила для „приборкування" національних більшостей „на кресах", хіба що те безсилля виявилося би виключно тільки у відношенні до польських урядників та польських організацій народових. Коли так, коли ці чинники сильніші за польську центральну владу і за сойм і за закон, тоді та влада повинується їм. А через те не диво, що на Волині, наприклад, попри закон та виконавчий розпорядок є ще й окремі інструкції про те, як паралізувати плебісцитову роботу.

Всі дотеперішні заходи української парламентарної репрезентації на соймовій арені та перед урядом в справі надужить не увінчалися ніякими конкретними наслідками... Самоволя провінціональних кацикiв далі тріюмфує.

Порушувані в пресі надужиття прокуратора конфіскує. Конфіскаті підпадають навіть заголовки дописів про ці надужиття. Таким чином замикається уста покривдженому навіть на сторінках преси.

Республиканська столипінщина запанувала на всіх фронтах. Щоби її здемаскувати та відкрити правдиве обличча польської облуди перед цілим культурним світом, на те покликана перш за все наша парляментарна репрезентація. Вона зобовязана зробити все можливе для того, щоби бодай в маленькій мірі припинити ті нечувані протизаконні зловживання, бо вона споміж українського народу єдина, що розпоряджає бодай у соймових мурах свободою слова та рухів.

В. М.

Конфіската цієї статті свідчить лише про намір повного зруйнування української преси, яка стоїть на сторожі прав українського народу. Діяльність тих органів львівської цензури заперечує ст. 105 конституції.

Супроти цього підписані питають пп. міністрів:

1) чи пп. міністрам відомий наведений факт конфіскати?

2) чи пп. міністри готові навчити підвладних собі функціонарів, що таке надужиття урядової власти не причиняється до звищення законности?

3) чи пп. міністри зволять перевести в цій квестії слідство, покарати винуватців і усунути безосновне переслідування української преси?

Варшава 24. березня 1925. (Підписи.)

*) Ця стаття — на превеликий жаль — побачить денне світло вже тоді, коли минув законний речинець зложення шкільних декларацій у Сх. Галичині. Бо не зважаючи на домагання цілого українського громадянства, переданe тут, на місцях, делегатові м—ства внутрішніх справ п. Сенкевичові і у Варшаві нашими послами премєрові, його заступникові й мін. освіти, справі продовження речинця ще на два тижні, первісного речинця таки не продовжено! Показується, що наш скептицизм був оправданий, коли ми щораз перестали вірити урочистим обітницям премєра Грабского і його заступника Тугута, запевнявших українських послів, що термін плебісциту буде продовжений. Лише для Волині, Підляша й Полісся продовжено термін та й то лише на 30 днів. [illegible] на ці українські землі справа є актуальною і тому вважаю доцільним [illegible] помістити тепер цю статтю, якою [illegible] сьогодня інтерпеляцію. Наведені [illegible] фактичні подробиці про [illegible] надужиття на території Сх. Галичини можуть служити незаперечним доказом на все те, що дальше діється на Волині, Підляшу й Поліссю. — Ред.

Преса.

„Роздвоєне становище"? — Претенсії тзв. польської демократії. — „На порозі третього року". — Польська шляхта в сліпій вулиці. — Ю. Тютюнник, „дрібна буржуазія" і „продажна інтелігенція".

Варшавський кореспондент і співробітник справді роздвоєного або й зовсім розстроєного ідеольогічно й світоглядово „Курєра Львовского" Адам Узембло з двомісячним припізненням зупиняється в ч. 69 над нашим відношенням до Радянської України. А зупиняючись над нашим відношенням до Рад. України, називає його п. Узембло „роздвоєним". Він хвалиться, що є „постійним і сумлінним" читачем нашого органу, але увагу на нашу останню статтю (хоч передтим писалося у нас кількакратно на ту саму тему) звернув він аж тоді, коли цю справу порушила варшавська еміґрантська „За Свободу", що вказує на те, що „постійне й сумлінне" слідкування за нашою пресою відбувається тільки через фільтр варшавської російської ґазети.

Наша остання стаття про відношення до Рад. України дала привід п. Узембловi заквестіонувати національні тенденції Вел. України і вкінці дійти до просто гумористичних висновків. Отже п. Узембло тільки виявляє „maximam in rebus ucrainicis ignorantiam", коли твердить, що національні тенденції України

„були дуже слабі і дуже нескоординовані. Незалежність України на свій лад спомагала Німеччина. Українську армію творено під протекторатом Польщі. Український рух на самій Україні — то утле стебло, яке годувала політична доктрина сусідів, а скоро та доктрина перестала його підсилювати, то воно гинуло на довго. Війна й уся та нечувана катастрофа, що перейшла через українські землі, знищила їх й ослабила культурно. Ослаблення культурної праці помічується і в Червенській землі. На разі понесених втрат не зрекомпензував український університет. (розуміється в Київі! — Ред.), ані київська академія. Без порівнання більше зроблено у Львові, в Кракові (?!), а навіть в Празі, себ-то поза простором Совдепії".

В дальших замітках п. Узембло заохочує нас до ослаблення державної суцільности „білих чи червоних царів" і кінчить ось такими просто висновками:

„Але до того (ослаблення. — Ред.) не лише пресу (prasę, а мабуть має бути pracę) слід оперти на істнуванні польської держави, але й ціле широке життя. Тому треба перестати відмахуватися від співділання з польською демократією, тому треба йти зі своїм природним союзником, союзником визволенського народнього руху, але не націоналізму. Ми не можемо бути союзниками ніякого націоналізму".

„Масш Гандзю книш" або ось нам „віз і перевіз" — можемо сказати, перечитавши глибоко продумані радки п. Узембла.

Що управнює п. Узембла до такого різкого ставлення справи? Коли ми ніколи не проявляли меншої охоти шукати союзника у тзв. польській демократії? А врешті хто є та славетна демократія? ППС. з Діямандами, Ґавзнерами іЛіберманами, чи розбите на порошинки „Визволеніє" з автором рижського трактату Домбским і йому подібними, чи вкінці табор Пілсудского, що публично хвалиться здавленням українського визвольного руху в Галичині, що разом з большевиками боровся проти української армії на Волині? А опісля, яке значіння тієї демократії в самій польській державі? Чи вона не йде на мотузку польської реакції, чи хоч одним жестом вона задокументувала своє окремішне відношення до української справи?

Не спинюємось над иншими бенлюками п. Узембла про слабість українського руху або про протекторат над українською армією,

З приводу дворіччя рішення Ради Амбасадорів містить відомий п. Юрко Тютюнник у харківських „Вістях" досить напушисту статтю під написом „На порозі третього року". Цю статтю майже в цілости подала вже львівська „Ґазета Поранна". Коли вона вважала вказаним познайомити з цею статтею своїх читачів, то не від річи буде подати її хоч у головних виїмках також до відома наших читачів.

Ю. Тютюнник зазначує, що Сх. Галичина стала предметом торгу тому, що

„там бють джерела нафти, шумлять, гудуть праліси (!) та ще тому, що на протязі соток верстов по українській етнографічній території простяглися Карпати (через які лежать шляхи в Західну Европу). Треба лише хоч на хвилину собі уявити, як би виглядала тзв. „Мала Антанта", польсько-румунський союз і взагалі й без того нетрівка будівля, на яку змагається спертися французький імперіялізм, колиб кордони УСРР. простягалися там, де їм належить бути, там — де є етнографічний кордон України".

Після такого гіпотетичного вступу Ю. Тютюнник підозріває, що Англія заявилася за признанням Сх. Галичини Польщі тільки на те, щоби ослабити польську державу.

„Минуло два роки, і нині навіть шляхті ясно, чого варта постанова переможців, коли та постанова є лише засобом їхньої політики та й годі. Нині коли при згадці про „креси", перед очима польського шляхтича стає примара його класової та державної катастрофи, той шляхтич [illegible] над „реформами" для Українців та Білорусинів. Лише два роки досвіду, а вже такий поступ: шляхта визнає, що в Україні та Білорусі таки істнують і зовсім не „cichi ludek", а збірають перевернутися в „cichi ludek", хотять бути гноєм для панської „культури". Провадиться шалена, жорстока й безоглядна боротьба селянсько-робітничих „кресів" проти шляхетської Польщі. Та боротьба руйнує великодержавні плани сучасних Ягайлонів і вимагає від них величезного напруження сил.

Мабуть, і, напевно, не випадково, вираз [illegible] нині, коли внутрішнє напруження у Польщі досягає найвищого ступіня, [illegible] на, здавалося, зовсім ясному небі польського імперіялізму зявляються хмари у вигляді оборужного данцигського сенату, що відмовляє права „великій [illegible]" вивішати на мурах міста малесенькі поштові скриньки з білим орлом... А потім, з ясного неба грім, — [illegible] в Европі не [illegible] ґарантувати кордонів польської держави. Жах опановує шляхту. Що вона зможе вдіяти, коли сама стихія проти великодержавців Польщі?"

Перед польською шляхтою [illegible]

то перед Польщею) відкриваються неможеві перспективи. З цього кловітливого становища рятують занепоковану шляхту нові союзники. А хтож це ті нові союзники? Ніхто инший, тільки „жовто-блакитна шляхта“, „дрібна буржуазія“, „продажна інтелігенція“, яка

„вирішує Феліка творити спілку з Тутуном. Проти кого?— Розуміється, не проти Данціга, Німеччини, чи „коронного Альбіону“, а лише проти „кресів“, проти розбишаків та селян Західньої України. Були вони австрійської аристократії, потім вірні Антанти, нині беруться ратувати шляхотську Польщу“.

Ось так, розвіявши душу і фронтовим наступом на „дрібну буржуазію“ і „продажну інтелігенцію“ замазавши свою наймяну підсну службу польській шляхті, Ю. Тютюнник у звязку з рішенням Ради Амбасадорів зовсім правильно робить фільософічний висновок, що

„нічого нема остаточного на світі і нема нічого постійного, опріч вічного руху“.

М. Ч.

Гоміндан і його творець.

(З нагоди смерти Сун-Ят Сена.)

Свого часу подали ми коротеньку згадку про смерть першого китайського президента, голосного революціонера Сун-Ят-Сена. Наша згадка обмежувалася виключно до біографічних даних.

З огляду на велику політичну ролю, яку довелося відіграти покійному д-рові Сун-Ят-Сенові, вважаємо за вказане посвятити ще кілька слів його політичній діяльности, тим більше, що ця його політична роля не обмежується тільки до Китаю.

Сун-Ят-Сен був активним політичним діячем на протязі останніх 40 літ. Він створив величезну революційну китайську партію „гоміндан“. Партія мала виразний національно-революційний характер. „Гоміндан“ переводив кількакратно революційні спроби захоплення влади. Одначе вони не вдавалися. Щойно в 1919 р. партія „гоміндану“ віднесла повну побіду, ввела республиканський устрій та вибрала першим президентом Сун-Ят-Сена. Фактично виконував перший китайський президент свою владу тільки в південних провінціях. На півночі мали владу реакційні генерали. Між обома тими частинами Китаю йшла через те затяжна збройна боротьба, що останніми часами дуже загострилася та не закінчена по нинішний день.

„Гоміндан“ під проводом Сун-Ят-Сена останніми часами значно полівів та ввійшов у тісний контакт з урядом СРСР. На чолі „гоміндану“ стоїть Виконавчий Комітет. Внутрішня партійна організація перенята живцем від комуністичної партії. Комінтерн і СРСР. сильно піддержували Сун-Ят-Сена, бо його політичні кличі покривалися цілковито з кличами СРСР у закордонній політиці. Головною метою „гоміндану“ було і є цілковите звільнення Китаю від усяких чужих впливів, під якими треба розуміти перш за все англійські, американські, японські, а далі то й французькі.

Комінтерн видав з нагоди смерти Сун-Ят-Сена окрему жалібну відозву до пролетаріяту всього світу. Уряд СРСР. взяв через свого представника близьку участь в похоронах, вислав заяви співчуття „Гоміндановi“, жінці та родині покійного. Цеж з урядом Сун-Ят-Сена заключив СРСР такий вигідний для себе союз. Не диво про те, що вся радянська преса на протязі кількох днів після смерти присвячувала Сун-Ят-Сенові цілі стовпчики.

Зі свого боку Сун-Ят-Сен лишив для „гоміндану“ заповіт, в якому наказує своїм політичним спадкоємцям затіснити союз зі СРСР. І до Виконкому СРСР. він теж лишив передсмертне письмо, в якому між иншим пише таке: „Я хочу висловити надію, що незабаром прийде день, коли СРСР. привітає в могутнім та вільнім Китаю друга, що в величній боротьбі за визволення поневолених народів світу підуть до перемоги рука в руку“.

По смерти Сун-Ят-Сена зросла ініціятива його ворогів. Всі праві елементи усунені в останніх часах із рядів „гоміндану“ почали по смерти організувати новий правий „гоміндан“, щоби паралізувати впливи Сун-Ят-Сенових політичних спадкоємців.

Крім „гоміндану“ є в Китаю ще й китайська компартія (Гун-Чон-Дон), що підлягає безпосередньо московському Комінтернові. Та її вплив малий і незначний. Гоміндан Сун-Ят-Сена саме тим здобув собі великі симпатії китайського населення, що він поруч соціяльне визволення мас ставив перш за все національне визволення Китайців від чужих впливів та намагався перетворити Китай з напів кольоніяльної провінції чужинців у вільну чисто національну державу. Большевики піддержували його в тому з мотивів їхньої закордонної політики. Сун-Ят-Сен при теперішніх політичних обставинах бачив свого природнього союзника тільки в СРСР. Через то і не важко було Караханові навязати якнайтісніші союзницькі звязки із Сун-Ят-Сеном та його партією.

День 12. березня, як день смерти великого Китайця та найбільшого китайського національного революціонера має через те величезне значіння не тільки для Китаю та СРСР, але й для всіх великодержав. Ці останні надіються, що смерть такої величезної індивідуальности причиниться до ослаблення впливів і значіння „гоміндану“, а через те ослабить небезпеку для них, яка їм загрожувала від його політики. Уряд СРСР, зі свого боку старається всіми силами не допустити до зменшення значіння „гоміндану“. В усякому випадку факт смерть Сун-Ят Сена може спричинити перелом не тільки в Китаю але й цілій проблемі далекосхідної політики.

ОСТАННІ ВІСТИ.

Після вбивства Багіньского.

Вечоркевіч помер 30. III. вечером. Мін. вн. сп. вислало до Стовпців слідчу комісію. Прем. Грабскі заявив пос. Барліцкому (ППС.), що зарядив слідство й винуватих строго покарається. Вечоркевіча і Багіньского похоронять у Стовпцях. Мін. загр. справ поручило польському послові в Москві повідомити негайно рад. уряд про вбивство і що годі покищо перевести заповіджену виміну. Директор деп. польського мін. загр. справ прийняв у звязи з убивством радника рад. посольства Бесядецького. Мурашка віддали до диспозиції слід. судді при окр. суді в Новгородку. Відповідатиме перед наглим судом, але зі звич. поступуванням.

Після нападу на гол. почту.

Почтовики ограбленого львівського почт. воза Мацельонга Баліцкі й Гелиня зізнавали суперечно, тому їх арештовано. Догадуються, що М. і Б. самі викинули мішки з грішми, бо були в змові зі злодіями.

Вибори нім. президента.

Вислід виборів нім. президента: віддали 26,812,537 гол. (на близько 32 міл. управн. до голосування). З цього на Бравна 7,785,678, Гельда 1,227.000, Гельпаха 1 565,136 Яреса 10,387.523, Людендорфа 284 471, д-ра Маркса 3 873 676, Тальмана 1,869.553. Так ніодин із кандидатів не одержав половини потрібних важних голосів. Тому відбудуться другі вибори 26. IV. „Д. Альг. Цтг.“ пише, що то буде завзятий виб. бій між Яресом (нац.) і його контркандидатом, з републ. бльоку.

Ще Троцький.

Риські часописи і дальше пишуть, що нарком Сталін одержав із Сухум на Кавказі телеграму, що Троцький пропав без сліду. Уряд вислав граничним властям приказ, щоби вдаремнили Т-му втечу поза кордони СРСР. Навіть командантам чорноморської фльоти приказали задержувати всі кораблі для пошуканки за Т. З моск. преси лище „Рабочая Газ.“ повідомила, що Т. зник. За те сконфіскували весь її наклад. Париська преса повідомляє, що Т-го на Кавказі вбили політ. противники. Секретаря Т-го арештували як переходив турецький кордон.

ЗВІТ

з рахунків Каси Комітету Будови „Народнього Дому“ на Богданівці у Львові за рр. 1923, 1924 і до 27. III. 1925.

Сума приходів в році 1923	50,828,365 мкп.
Сума розходів „ „ „	49,138,615 „
Готівка на р. 1924	1,689.750 мкп.

Богданівка дня 31. грудня 1923 р.

о. Евген Гаврилюк вр. голова. *Стефан Шведик вр.* скарбник.

Провірено дня 17. IX. 1924.

Смішко вр. *Яремкович вр.* відпоручники філії „Просвіти“ у Львові.

Сума приходів в році 1924	17.295·25 зл.
Сума розходів „ „	16,778·80 зл.
Сальдо на р. 1925	516·45 зл.

В році 1924 відбулася загальна контроля Каси Комітету дня 17. IX. 1924 з рамени Головного Виділу „Просвіти“ і філії „Просвіти“ у Львові. Контролю переводили Вп. Іван Павлик, відпоручник Головного Виділу, Смішко і Яремкевич, відпоручники філії „Просвіти“. Всі рахунки, як стверджено в касових книгах і окремим письмом філії „Просвіти“, найдено в найбільшім порядку.

До 27. березня 1925 р. мав Комітет

приходів	4.925·93 зл.
розходів	4.831·78 зл.
Готівка в касі	94·15 зл.

Всі наші доходи складаються переважно з добровільних датків українського громадянства Богданівки, Сигнівки і Львова в першій мірі. Значніші лепти одержав Комітет з Дрогобича, Бориславa, Тустанович, Тернополя, Перемишля, Стрия, Жовкви і т. д.

Подаючи до прилюдної відомости цей загальний звіт зі своєї діяльности, Комітет складає всім жертводавцям щиру подяку за щедрі датки на ціли нашої будови. Гроші, які зібрано безкорисними заходами членів Комітету, ужитковано в цей спосіб: Закуплено 200.000 цегли, 4 вагони вапна, около 10 вагонів піску й оплачено роботи за змурування тих матеріялів. Крім цього в подвірю площі, призначеної під „Народній Дім“, побудовано вже муровані офіцини, в яких тимчасово поміщається читальня „Просвіти“ а також канцелярія Комітету.

Під теперішню хвилю Комітет має понад 6.000 зл. довгу, а до укінчення цілої будови по планах зладжених інж. Евгеном Нагірним, потребує ще около 40.000 цегли і від обідну скількість инших матеріялів.

Комітет подає рівночасно до відома, що першим оснувателем „Народнього Дому“ на Богданівці став Високопреосв. Митр. Андрей гр. Шептицький, який жертвував 2.000 амер. долярів, за які закуплено площу під будову. Комітет вірить, що [illegible] Владики віде загал громадянства і своїми жертвами дасть можність в будучім році довершити розпочату будову, а тим самим заспокоїть культурні потреби передмістя Богданівки і Сигнівки.

Дякуємо ще раз Високопреосв. Владиці за щедрий дар, а також всім Добродіям за дотеперішні датки і просимо загал українського Громадянства, щоби на дальше щедро помагав культурним змаганням нашого міщанства.

Львів-Богданівка, дня 27. III. 1925.

Комітет будови „Народнього Дому“ Львів-Богданівка.

о. Евг. Гаврилюк голова. *Д. Мединський в. р.* секретар.

Стефан Шведик в. р. скарбник.

Біржа.

Львів, 30. березня.

Гроші.

Амер. дол. 5·18½ — 5·18¾, канад. дол. 5·15¼ — 5·15½, чеські кор. 0·15½ — 0·15¾, леї 0·02¾ — 0·02⅞, франц. франк 0·27¼ — 0·27½, швайц. фр. 1·00 — 1·01, анг. фунт 24·50 — 22·60.

Золото. 20 кор. 21.70 — 21·80, 20 франк. 19·60 — 19·80; 20 марк. 24·80 — 25·00; 10 руб. 26·80 — 27·00.

Срібло. Австр. кор. 0·44½ — 0·45, 5 австр. кор. 2·26 — 2·28, фльорени 1·20 — 1·22, рубль 1·85 — 1·98, рубель дрібним сріблом 0·82 — 0·85.

Збіжжа.

Пшениця від 39 до 41, жито від 31 до 32, ячмінь від 31 до 33, ячмінь від 26 до 27, овес від 31 до 33.

НОВИНКИ.

— **Конфіскати.** Вчорашнє (71) число „Діла“ сконфісковано за передній уступ зі статтей про напад на головну почту у Львові, де вказано на головне джерело зухвальства місцевих злочинних елементів на тл. кресах.

— **Усіх ВШ. наших дописувачів** просимо настирливо писати свої дописи виразно й на 1-й стор. картки. Дописи і надіслані статті, писані олівцем, ідуть без прочитання до кошa. Просимо взяти на увагу технічні умовини газетної праці, які є рішаючими. І тому не мати до редакції жалю за невикористання надісланого матеріялу, що не відповідає тим умовинам.

— **Голодному селу.** „Комітет Праці“ Краєвого К-ту допомоги голодному селу взиває усіх урядовців і взагалі українських громадян з постійним місячним заробітком, зложити негайно зі своєї платні за міс. квітень одноденний заробіток на ціли комітету. Гроші вносити на книжечку 4.000. Центральний Кооперативний банк у Львові, Ринок 10.

— **Опіка над ремісничою молодею.** В неділю 29. березня відбулася довірочна нарада в справі опіки над українською ремісничою молодю у Львові. Нарада зібрала багато цікавих, переважно українських міщан, яким лежить на серці добро тої молоді і майбутній національний характер наших міст. Між присутніми були і представники наших культурних, культурно-освітних, гуманітарних, станових і економічних установ. Прекрасно виготовлений, багатий фактичним матеріялом реферат невідомого автора відчитав голова народньої організації м. Львова п. І. Ліщинський. У Львові більше тисячі української ремісничої молоді чекає на опіку з боку Українців. Дотепер займилися тільки частично такою опікою тов. „Зоря“, „Сокіл-Батько“ і Сокіл III., на городецькому передмістю. Всі ці установи не всилі заопікуватися більше ніж половиною тої молоді. Решта її шукає заспокоєння своїх товариських і станових звязків самопас і через те попадає густо часто під впливи а навіть дає себе оплановувати всяким польським товариствам, що не жалують ні енергії ні зусиль, щоби зробити з них відчужених та ворогів українського народу. По рефераті виявилася широка дискусія, в якій вказували на конечність зайнятися тою справою з боку нашої інтелігенції та духовенства. „Зоря“, напр. клала, просила оподмагат, щоби відпускала питомців для культурної та релігійної праці між тою молодю, але прохання не було задоволене. Нарада рішила вибрати комітет для опіки над ремісничою молодю, який як секція „Зорі“ займеться організацією окремого статутового товариства.

— **„Світ“ і „Світло“ — нові українські часописи у Львові.** Українська преса збільшилась на два органи: одну політичну тижневу газету й двотижневий ілюстрований журнал. „Світло“, популярний політичний тижневик невеличкого формату й величини „Свободи“, перше число розліплено й розіслано негайному афішу а в продажу віддано щойно 2-е число, а проте ні тут ні там не виступило з програмовою декларацією, а його лівий напрямок видний лише з другорядних заміток і статтей. Характеристичною рисою „Світла“ є його завзятий тон проти радикалів. На загал газета бідна й викахує великі сліди редакційних новиків. Підписує газету, як видавець, Михайло Яцків, син Степана. — За те дуже гарно представляється 1-е число ілюстрованого трохтижневика „Світ“, характеру загально-громадського й родинного журналу. Посеред різнородного матеріялу на теми суспільного й культурного життя, статтей, віршів, перекладів і т. д., розміщено кільканадцять фотографій і рисунків, а надзвичайно дбайливе технічне видання журналу викликує симпатичне враження, яке він робить на читача. Як відповід. ред. підписаний Степан Микитка. Цікаво, який довгий вік суджений тим новим появам українського друкованого слова?!

— **З театру.** Вистава для шкільної молоді заповіджена на середу 11 квітня буде в суботу 4. квітня. Прем'єра „Дні нашого життя“ пєса Л. Андреєва в суботу 4. квітня о годині 7·30. Головні ролі в руках пань: Годлінської, Левицької, Бенцалевої, Крупи, панів: Бенцаля, Владзького, Гірняка, Залуцького, Стадника, Шеремети і др. — В неділю 5. квітня пополудни о год. 3-тій оперета Зубенка „Горе бабам“, яку автор переробив і поширив, а у вечері 7·30 весела фарса „Н'ма теща“ (Арнольда). — В Бібрці дасть театр 3 вистави: в імені 1. квітня „Бандера“, 2. квітня „Доброзійна Сузанна“, 3. квітня „Пімста Левича“.

— **Фіяско польської маніфестації.** З великим шумом, реклямована й описана як тріюмф зрілої політично-громадської думки широких кол польських мешканців Львова славнозвісна маніфестація, що відбулася на вулицях Львова останньої неділі, фактично викликала повне фіяско непередбачених зусиль прихожерів. Маніфестація була аранжована під гаслом „Nie damy ziemi“ з нагоди англійсько-німецьких проектів гарантійного пакту, що ставлять під знак запиту дальшу долю нинішнього польського Поморя з Данцігом і т. зв. данцігським коридором. Аранжерами маніфестації були головно з місцевої Організації Народової в особах послів Прушинського, Мончинського і Гломбінського

ДИВАНИ ФІРАНКИ ПОРТІЄРИ СПАЛЬНІ — ХІДНИКИ КАПИ НАКИДИ ЇДАЛЬНІ-САЛЬОНИ — КОВДРИ МАТЕРАЦИ ПОДУШКИ ОТОМАНИ — ДРЕЛІХИ МАТЕР. МЕБЛ. ВІННИКИ ЗАЛ. ЛІЖКА

ЙОСИФ ШУСТЕР, Львів, Рутовського 10.

Телефон ч. 32-54.

Перероблювання ковдер, матераців в однім дни.

1630 4—4

до яких „льояльно“ придався соціаліст Гавнер і „визволенець“ Домбскі. Перед тою дібрякою о 12 год. в полудне на львівському Ринку, виголосили промови проф. Хлявич, як представник міської Ради, пестівець Блайке і голова польського „Сокола“ Боровскі, після чого прийнято бунтівничі резолюції. Головну частину походу займали фаєрмани з музикою, за якими на пронизуючому холоді, немов закостенілі, дріботіли шкільні діти. Незбагнена є дьоїка педагогічної мудрости львівської кураторії: українським пластунам (покищо ще взагалі не заборонено школярам брати участь у пластовому рухові!) строго заборонено пильнувати порядку на йорданському водосвятті, але маленьких дівчаток і хлопчиків парами обов'язково водять на суто політичні маніфестації.

— **Маленька Кепеникіяда у Стрийщині.** Ціла Стрийщина має сенсацію, яка своїм характером нагадує незабутню аферу капітана Кепеніка, та ще більше геніяльного гоголівського Ревізора. Наче з піднебесних просторів впав на голови місцевих учителів і вчительок стрийського повіту „komisarz śledczy“, який першим робом заявляв у кожному селі, що за ним іде ціла комісія строгого обслідування шкіл. Громадські уряди чи пак „ґмінодові комісарже“ услужливо доставляли небезпечному достойникові підводи і почесно асистували йому сторожі безпеки. „Слідчий комісар“ вглядав у шкільні катальоги, громив учительський персонал, перевітрював їх патріотичний стан (м. н. одній учительці-Українці казав співати „Роту“!), і, мов мимоходом, збірав датки на різні патріотичні цілі та казав складати на свої руки гроші на стемплі до численних подань, які доброзичливо радив вносити вчительству. Кажуть теж, що таємничий комісар не пропускав зручної нагоди й відповідно використовував переляк і збентеження декого з учительок, які не мали сили встоятись перед блеском достойника. А потім враз — достойник щез... Вийшов такий скандал, що шкільний інспектор Тарас, який post festum зібрав слідчий матеріял до особи й „діяльности“ своєрідного ревізора — мовчить, наче в рот води набрав! Здається теж, що ми є перші, які порушуємо цю історію, чекаючи дальших подробиць.

— **Вбивство Баґінського й Вечоркевича польською сторожею.** Ми вже писали, що присуджені на смерть, а потім на досмертну вязницю польські офіцери, Вечоркевіч і Баґінскі, які займались шпіонажею в користь большевиків, мали бути виміняні на двох Поляків політичних вязнів із СРСР. Вчора везли їх обох в окремому вагоні, під сильною військовою і поліційною охороною та при асисті урядовців м-ства внутр. справ і судівництва, що мали перевести виміну вязнів. Потяг минув вже кордонну стацію Столпці і зближався до ст. Колосів вже на радянській території. Враз один з ескортуючих польських поліціянтів, Мурашко, вийняв револьвер і віддав кілька стрілів до обох вязнів: Баґінскі впинув на місці а Вечоркевіч важко ранений. По вбивстві поліціянт спокійно віддав своїм товаришам револьвер, кажучи: „Міркую, що я зробив патріотичний вчинок, забиваючи злочинця“. Потяг завернено назад. У Колосові вже ждав на виміну б. польський консулярний урядовець Лашкевіч, а в дорозі туди находились кс. Уссас, оба присуджені свого часу большевиками на важкі кари за політ. „злочини“. Їх доля у звязку з „патріотичним“ вчинком ескортуючого „хранителя“ покищо невідома. Цей нечуваний випадок розійдеться певно по широкому світі голосною луною. До цієї справи ще повернемо.

— **До вбивства грузинського поета Курушвілі.** Перше слідство в справі трагічної смерти грузинського поета й визначного гром. діяча Курушвілі, вбитого у Варшаві міністерським урядовцем Ле-Бруном (гл. вчорашні телеграми в „Ділі“), висунуло підозріння, що мотивом злочину не було пімста зрадженого чоловіка, тільки політичний підклад. За Курушвілім який був редактором грузинсько-польської газети „Ґлос Вскоду“ і займався живою протибольшев. діяльністю, від довшого часу слідкували якісь таємничі люди. Підозрівають, що Ле-Бруна використано, як виконавця знаряддя атентату, при чому випадок хотів, що його вязав з особою груз. поета особистий конфлікт.

— **Німецькі часописи.** У Німеччині виходить 3152 часописів, з чого 1772 у Прусії, 413 в Баварії; 1834 часописів виходить шість разів тижнево, 117 сім разів, 58 більш як сім разів, 117 раз, 275 два, 606 три а 80 чотири і пять разів.

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський Хор Д. Котка.
Вівторок 31.III. м. Яворів.
Середа 1.IV. м. Яворів.
Пятниця 3.IV. м. Львів
Субота 4.IV. м. Перемишль
Неділя 5.IV. м. Перемишль. 1230 8—?

Український Театр під дир. І. Когутяка.
Заліщики, саля Нар. Дому:
Вівторок 31.III. ПРО ЩО ТИРСА ШЕЛЕСТІЛА.
Середа 1.IV. ГЕТЬМАН МАЗЕПА.
Четвер 2.IV. (другий раз) ЧЕСНА ЗУЗАННА.
Торскe, саля „Просвіти“:
Неділя 29.III. НЕУДАЛИЙ РОМАНС (о год. 3. пополудни).
Устечко, саля „Просвіти“:
Неділя 29.III. НАТАЛКА ПОЛТАВКА.
Товсте, саля кіна:
Неділя 29.III. ЗРАДЛИВІ МУЖЧИНИ

Український театр під дир. Й. Стадника.
Бібрка: 1. квітня „БАЯДЕРА“.
2. квітня „ДОБРЛІНА СУЗАННА“.
3. квітня „ПІМСТА ЛИЛИКА“. 1—1

Бібліотека „Українського Товариства допомоги емігрантам з України“ відчинена щоденно від 10—2 г. дня і від 6—8 вечора, в неділі й свята від 11—1 г. дня. Вп. авторів, редакторів та видавців Управа Т-ва ласкаво просить присилати свої видання до Бібліотеки, Львів, вул. Руська 3. III пов. 1—1

Заходом усіх українських товариств Яворова відбудеться в неділю дня 5-го квітня ц. р. в салі „Народнього Дому“ в Яворові при співучасти бандуриста Данила Щербини I. Академія в честь Тараса Шевченка. Початок точно о 12 год. в пол. II. Святочний концерт. Початок точно 8. вечер. 1—1

Дрібні оголошення.

ПОШУКУЄТЬСЯ рутинованого концепієнта на провінцію. Зголошення під „Провінція“. 1688 2—2

УЧИТЕЛЬ, укінчений академик довголітний інструктор, пошукує лекції тільки на селі. Підготовляє з найкращим успіхом до вступного іспиту гімназ., або до низших клас гімназ. Зголошення листовно до Адміністрації під К. І. К. 1670 2-3

КАПЕЛЬНИКА І ПІЯНІСТА в одній особі заанґажує Дирекція львівського українського театру Й. Стадника. Умова по згоді. Зголошення присилати: Дирекція театру Стадника, вул. Шашкевича ч. 5, Львів. 1674 3—4

ПОТРІБНИЙ інструктор до дальшого перероблення матеріялу з III. року учит. семинара, з початками скрипки. Відомість у Н. Островського, Львів, Вірменська 3. 1697 1—2

У ЯКІЙНЕБУДЬ місцевости винайму склеп, або приступлю до спілки, або відповідний капітал вложу до поширення кооперативи (торговлі мішаних товарів). Зголошення до Адміністрації „Діла“ під Кооператор. 1694 1—2

ДОКТОР ПРАВ, літ 26, з браку знакомства нав'яже переписку з інтелігентною, гарною і заможною панною в матримоніяльній цілі. Неанонімні зголошення до Адміністрації „Діла“ під „Поэтик“. 1695 1-1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ
Д-ра С. Тенненбаума
лічення електричними купілями, масажем, ортопедичною гімнастикою, кварцевою лямпою і т. п. Вибір корсетів, ортопедичних апаратів і протез.
Львів, вул. Малецького 3.
1690 1—2 Телеф. 26—93

Ширіть наш часопис!

НА СПЛАТИ! НА СПЛАТИ!
Найдешевшим джерелом закупу конфекції мужеської, жіночої й діточої є у Львові
МАГАЗИН КОНФЕКЦІЇ
ПЕРЛЬБЕРҐЕРА
КАЗИМІРІВСЬКА ч. 35.
Для ПТ. Урядників і державних функціонарів догідні услівя сплати.
1693 1—3
35! Позір на число дому. 35!

Вернувши з Відня, привіз я останні моделі до перерібки і фарбування
ЖІНОЧИХ І МУЖЕСЬКИХ СОЛОМЯНИХ КАПЕЛЮХІВ
Спеціяліст в переробливанню „Libero“
Кароль Вайс
ЛЬВІВ, вул. Домініканська 5.
1532 Позір на фірму і число 5. 4-4

ЦЕРКОВНІ ЦВІТИ
поручає на свята
СТЕФАНІЯ ПОГОРЕЦЬКА В СТРИЮ.
Цвіти тревалі з полотна. — Китиці на свічки менші 8 зол. пара, — середні гарні 10 зол. пара і великі 12 зол. за пару. — Китиці стоячі на престіл, менші 35 зол. пара, середні красні 50 зол. — і великі 80 зол. пара. Гірлянди на образи: вузша 8 зол. — широка 10 зол. і найширша 12 зол. за метер. — **Якщо готівки нема — на сплату!** 1545 2—2

фортепяни, Піяніна, Фісгармонії дешево і на сплати. Цінники до диспозиції. Тел. 20—45.
КОНРАД КАЇН І СИН
Львів, Коперника 16. Лише I-ма фабрикати.
1584 9—10

ОКУЛІСТ
Д-р Г. ҐЕЛЬ
лікар Народної Лічниці
ординує в очних недугах
у Львові при вул. Ягайлонській 20.
1588 6—10

Всілякі золотничі репарації виконується старанно тільки
у МАНДЛЯ, Коперника 14.
1567 7—?

НА СВЯТА!
поручаю знамениті лисинецькі дріжджі по фабричних цінах. Замовлення з провінції полагоджую почтою або залізницею. Купцям значна знижка.
С. ФРЕНКЕЛЬ
Львів, вул. Жовнівська 26.
1683 2—3 Чис. Тел. 18-57.

Ширіть наш часопис!!

НА СВЯТА
МУКУ американську, угорську, румунську, французьку і краєву, також віктуали з найбільших млинів
продає
гуртом і детайльно фірма
„FRUCTUS“,
ЛЬВІВ, Казимирівська 20.
Телефон ч. 643.
Банки, кооперативи і більші фірми дістають як найдальше йдучі опусти на ціні.
1615 3—3

Масть на гоєння
РЕДЕРА
необхідна в кождій хаті. Лічить знаменито всякого рода скалічення, застарілі і ропіючі рани, опарення, болячі, вприски, відлежання, негайно загоює біль. Ціна слоїка 1 і 2 зл. На провінцію за посліплатою. — Виключний склад **Аптека Редера, Краків Кармелицька 23/А.** 1692 1-1

Найновіщі Моделі Жіночих Капелюхів
як рівнож і власні вироби після тих моделів виконані на весняний і літний сезон поручає по перетвоєних цінах
ШЕЛІҐА
магазин мод, дім ГОТЕЛЮ ЖОРЖА від вулиці Сенкевича. Виконується рівнож найдокладнійше робота з принесених матеріялів, після вибраних моделів.
1689 1—1

УКРАЇНСЬКА ЗАХОРОНКА у ЛЬВОВІ
улаштовує
дня 4-го квітня 1925 р.
СОРОЧИНСЬКИЙ ЯРМАРОК
у салях „Нар. Дому“ год 8. веч.
ПРОГРАМА:
Квіти щастя.
Характеристичні танці апашів.
Шатра несподіванок.
Куплети на біжучі теми.
Комедія в 1-ній дії Б. Шова
ЯК ВІН ОБРІХУВАВ ЇЇ ЧОЛОВІКА
у перекладі Мих. Рудницького.
Артистичну частину програми виконає „БОГЕМА“
ДОБІРНИЙ БУФЕТ І МУЗИКА
Білети можна одержати раніше у Книгарні Наукового Тва ім. Шевченка.

Весна! Сійте!
Здорове зерно сійте!
А таке продає
„НАРОДНЯ ТОРГОВЛЯ“
у всіх своїх складах.
Насіння огородове і польове
певне і провірене дослідною стацією.
1691 1—3

УКРАЇНСЬКЕ ПЕДАҐОҐІЧНЕ ТОВАРИСТВО
видало
ВЕЛИКОДНІ ЛИСТІВКИ
1-ша серія — 8 штук. Ціна одної листівки 10 грошів.
Головний Склад в Книгарні УПТ. Львів Руська 3.
1675

За редакцію відповідає О. Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Видавничої Спілки „Діло“. Львів Ринок ч. 10.